

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
ANDRZEJ DUDA

Warszawa, 23 sierpnia 2019 roku

Uczestnicy i Organizatorzy
międzynarodowej konferencji naukowej
*Pakt dla wojny. Zmowa Hitler-Stalin z 23 sierpnia 1939 r.
z perspektywy 80 lat od wybuchu II wojny światowej*
w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

Panie i Panowie!

Gromadzą się Państwo w szczególnym miejscu i w szczególnym czasie. W dacie, która ma ważny wymiar symboliczny i która tu, w Europie Środkowej i Wschodniej, nadal budzi żywy oddźwięk w ludzkich sercach i umysłach. Dwudziestego trzeciego sierpnia 1939 roku, w Moskwie, ministrowie spraw zagranicznych Joachim von Ribbentrop oraz Władimir Mołotow podpisali pakt o nieagresji między III Rzeszą a Związkiem Sowieckim. Działając w imieniu dwu bezwzględnych dyktatorów, Adolfa Hitlera i Józefa Stalina, sygnowali razem akt, który kształtując strategiczną i polityczną sytuację na naszym kontynencie otworzył drogę do wybuchu II wojny światowej.

Moja Ojczyzna znalazła się wtedy w kleszczach dwu totalitarnych reżimów – co do zasady sobie wrogich, lecz pod wieloma względami także podobnych. Jednym z owych podobieństw była pogarda dla takich idei i wartości, jak prawo międzynarodowe, pokój i sprawiedliwość. Świadczy o tym tajny protokół do tego paktu, sformułowany zgodnie z regułami imperialnej polityki podziału Europy na strefy wpływów. Przedmiotem ukrytych przed opinią publiczną ustaleń były terytoria oraz suwerenny byt Polski, Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii i Rumunii. Tym samym pakt, który formalnie miał służyć pokojowemu współistnieniu dwu państw, był w istocie złączywającą wrogich działań przeciwko sześciu innym niepodległym państwom. Związek Sowiecki chciał, jak to wówczas określano, „nieść masom pracującym wyzwolenie od ucisku”. Trzecia Rzesza chciała zająć znaczną część terytorium polskiego, aby przynieść „swobodę” i, według narodowosocjalistycznej propagandy, należną „przestrzeń życiową” osiadłym w Polsce Niemcom. Dlatego chyba najtrafniejszym, choć bardzo gorzkim podsumowaniem tego przewrotnego, totalitarnego sposobu myślenia oraz działania, stał się później znany cytat z powieści George’a Orwella „Rok 1984”: *Wojna to pokój. Wolność to niewola. Ignorancja to siła.*

Serdecznie dziękując organizatorom rozpoczynającej się dzisiaj konferencji, wyrażam przekonanie, że ściśle naukowa, a więc rzetelna i obiektywna analiza wydarzeń prowadzących do wybuchu II wojny światowej przedstawia sobą wielką wartość nie tylko pod względem poznawczym. Sądzię, że jest sprawą najwyższej wagi, aby przyszłe pokolenia obywateli miały dostęp do szczegółowej i usystematyzowanej wiedzy o tym, jak rodzą się i krzepną *imperia zła*. O tym, do czego prowadzi bierność wobec jawnych, oczywistych i wielokrotnie powtarzanych naruszeń norm międzynarodowych – szczególnie tych dotyczących konfliktów i działań zbrojnych. Musimy stale gromadzić i przekazywać wiedzę o tym, do jakich tragedii prowadzi filozofia dominacji i podboju, propagandowy cynizm i fałsz, a także brak dostatecznej transparentności oraz wspólnej płaszczyzny aksjologicznej w działaniach państw zabiegających o pokój i współpracę między narodami świata.

Pragnę z całą mocą zaznaczyć, że jakiegokolwiek próby podważania elementarnej, w pełni udokumentowanej wiedzy historycznej o II wojnie światowej, próby kwestionowania oczywistej kwalifikacji moralnej zbrodni przeciwko pokojowi i przeciwko ludzkości oraz wszelkie gesty symboliczne, które można interpretować w tym duchu – to działania nieodpowiedzialne i niepokojące. Jest to osłabianie światowego ładu pokojowego, który społeczność międzynarodowa buduje od dziesięcioleci – właśnie w oparciu o doświadczenia najstraszniejszej w dziejach wojny oraz czerpiąc z bogatego dorobku powojennej doktryny i judykatury w zakresie praw człowieka oraz praw narodów.

Szanowni Państwo!

Cieszę się, że tę ważną konferencję zaszczyliło swoim udziałem tylu znakomitych uczonych z Europy i Ameryki. Jestem przekonany, że będzie to niezwykle interesujące i owocne spotkanie. Życząc miłego, niezapomnianego pobytu w Gdańsku, serdecznie wszystkich Państwa pozdrawiam.

Z wyrazami szacunku

